

Ibyahishuwe bya Yesu Kristo — Umubare wa Kabiri

Amazina y'Isezerano

Jeff Pippenger

2023-08-10

Nashyize ibintu byinshi mu nyandiko zabanje, ngamije kugaragaza mbere na mbere ingingo z'ifatizo zishingirwaho. Ubu noneho ndagerageza kwibanda kurushaho ku ngingo iriho. Murakoze ku bwihangane bwanyu.

Uhereye mu ntangiriro Imana yagiye ishaka kwagura gusobanukirwa kwacu n'uwo Ari we n'icyo Ari cyo. Muri uwo murimo yakoresheje uburyo butandukanye bwo gufasha abantu gusobanukirwa ibyahishuwe kuri We, kandi bumwe muri ubwo buryo ni ugukoresha “amazina,” haba amazina menshi Imana yiswe mu Byanditswe, ndetse n'amazina yahawe intumwa zayo zatoranyijwe. Itoranya abahagarariye ikibi n'abahagarariye icyiza.

Yakoresheje kandi impinduka z'ibihe by'imikorere y'isezerano ry'ubwoko Bwe yitoranyirije kugira ngo arushaho kugaragaza, buhoro buhoro mu mateka, ugusobanukirwa kw'imico Ye. Ni cyo gituma rero amateka y'impinduka z'ibihe by'isezerano, mu buryo bunyuranye, na yo avuga ku kurushaho kugaragazwa kw'ukuri k'imico n'imiterere Ye.

Nitwegera Ibyahishuwe igice cya mbere nk'ijambo ry'ibanze n'urufunguzo rw'ibice bikurikiraho, dusangamo ukuri kumwe na kumwe muri icyo gice cya mbere kugira ingaruka ku gitabo gisigaye cyose. Kumwe muri uko kuri gufitanye isano n'uwo Yesu Kristo ari we, kandi si uko ari Alufa na Omega gusa. Niba ukuri gushyizwe ahagaragara mu gice cya mbere cy'Ibyahishuwe, nta gushidikanya ko ari ukuri kwo kugerageza kw'iki gihe, ku bw'igisekuru cya nyuma, icyo gisekuru cya nyuma kikaba ari “igisekuru cyatoranyijwe” cyavuzweho na Petero.

Kimwe mu biranga imico ya Kristo twagiye dusuzuma ni uko Kristo agaragaza iherezo ahereye ku ntangiriro. Igihe Kristo yemezaga isezerano na benshi mu cyumweru kimwe, cyagereranyaga ihinduka ry'ibihe by'igenamigambi ry'isezerano, rivuye kuri Isirayeli nyakuri rikajya kuri Isirayeli y'umwuka. Ihinduka ry'ibihe by'igenamigambi rigaragazwa mu Byanditswe, kandi ryose rivuga ku kwiyongera k'ubumenyi bwerekeye imico n'ubumuntu bwa Kristo, ryabaye kuri Aburamu, Isaka, Yakobo, Yozefu, Mose, Kristo, William Miller, n'abana ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Hari undi murongo w'ihinduka ry'ibihe by'igenamigambi ushyirwa hejuru y'uwo murongo, ugaragaza ibihe birindwi by'itorero ry'Imana bihagarariwe n'amatorero arindwi yo mu Ibyahishuwe 2 na 3, ariko ibyo ntaturabivugaho ubu. Habayeho ihinduka ry'ibihe by'igenamigambi kuri Adamu na Eva, rihagarariwe n'igihe cyabanje mbere yo kugwa kwabo n'igihe cyakurikiye kugwa kwabo, kandi koko habayeho ihinduka ry'ibihe by'igenamigambi rivuye ku gihe cyabanjirije umwuzure rikajya ku gihe cyakurikiye umwuzure mu minsi ya Nowa. Iyi mirongo yose igira uruhare mu mucyo turi gusuzuma, ariko ubu twibanze ku bwoko bwatoranyijwe.

Ubwo Kristo yatangiraga umurimo We mu itangira ry'icyumweru cy'isezerano, yarabatijwe.

Nuko Yesu amaze kubatizwa, ahita ava mu mazi; maze dore ijuru rirakinguka, abona Umwuka w'Imana amanuka nk'inuma, amuzaho. Maze dore ijwi rivuye mu ijuru rivugaga riti: "Uyu ni Umwana wanjye nkunda, nkamwishimira cyane." Matayo 3:16, 17

Amagambo ya mbere cyane y'Imana, ubwo Yesu yavaga mu mazi, atyo agatangira icyumweru cy'isezerano, yari itangazo rya Data rivugaga ko Yesu ari Umwana w'Imana. Niba dusobanukiwe "itegeko ryo kuvuga bwa mbere," icyo kuri gifite imbaraga zikomeye. Niba tutarisobanukiwe, si cyane.

Mu ntangiriro Imana yaremye ijuru n'isi. Isi yari itagira ishusho kandi ari umusaka; umwijima wari utwikiriye ubuso bw'amazi y'inyenga. Mwuka w'Imana yagendagendaga hejuru y'ubuso bw'amazi. Itangiriro 1:1, 2.

Nk'uko biri mu Itangiriro, umuhango wo gusigwa ugaragazwamo abantu batatu b'Ubumana.

Ukuri kw'uko Yesu yari Umwana w'Imana, Umwana wa Dawidi n'Umwana w'Umuntu, bwakomeje guhagarika umutima abanditsi n'Abafarisayo muri iyo myaka itatu n'igice yakurikiyeho. Mu buryo bw'ubuhanuzi, Yesu yahindutse ava kuri Yesu ajya kuri Yesu Kristo mu mubatizo We. Igihe Yesu yabatizwaga, yabaye "Kristo," bisobanura "uwasizwe," kandi ari ryo jambo "Mesiya" mu Giheburayo. Kandi koko, Abaheburayo bari bategereje Mesiya, kandi bari bazi ko azaba Umwana wa Dawidi. Igihe "yasigwaga" ngo atangire iyo myaka itatu n'igice irushaho kuba iyera mu mateka y'isi, yabonye Mwuka Wera amanuka kandi yumva Se avugira.

Cyari umuhango wo gusigwa wari ufite uburemere bwimbitse cyane, kandi ubutumwa bwatangajwe bumwerekeyeho n'umurimo we ni ubu ngo: "Yari Umwana w'Imana." Ikindi cyarushagaho gutera Abayahudi ubwoba, si uko yari Umwana w'Imana gusa, ahubwo ni uko yavugaga ko, nk'Umwana w'Imana — mu by'ukuri yari Imana. Abayahudi ntibashoboraga kwemera icyo bumvaga ko ari ukwivuga gusebanya nk'uko! Ikibazo gikomeye ku Bayahudi, ni cyo kibazo cya Aburahamu—kuko Aburahamu yari sekuruza w'Abayahudi, se w'isezerano kandi nanone ikimenyetso cy'umwizera usabwa kugira ngo yubahirize amabwiriza y'isezerano.

Urugero rwa Aburahamu ku byo kwizera bisabwa kugira ngo umuntu yinjire mu mubano w'isezerano na Imana rusaba ko ukwizera kwawe kugeragezwa. Ikigeragezo cya Aburahamu, cyari kugaragaza niba ukwizera kwe kwari uk'ukuri cyangwa se kwari ugukekeranya gushingiye ku kwiyumvisha ko ibintu bizagenda neza, cyashingiraga ku kugaragaza niba yakurikiza ijambo ry'Imana—n'iyo ryasaga n'aho rihabanye n'ijambo ry'Imana yari yarabwiwe mbere. Aburahamu yari azi ko gutamba umuntu ho igitambo ari ubwicanyi kandi ko byagereranyaga imigenzereze y'ubusenga bw'ibigirwamana y'amahanga yasengaga ibigirwamana yari atuyemo icyo gihe. Abanditsi n'Abafarisayo bari bazi, uherye ku mateka ya mbere y'isezerano ryabo, ko Imana ari Imana imwe gusa, kandi bari bazi na none ko Yesu yavugaga ko ari Imana ya kabiri. Bari bari mu igeragezwa ryabo rya nyuma.

Umva, wa bwoko bwa Isirayeli: Uwiteka Imana yacu ni Uwiteka umwe. Gutegeka kwa kabiri 6:4.

Mu mateka Mose yanditsemo umurongo ubanza, Imana yari yamazze kubwira Mose ko uhereye icyo gihe yari kujya imenyekana nka Yehova. Ntiyari ikiri kumenyekana gusa nk'Umwami Imana Ishoborabyose, ahubwo uhereye icyo gihe yari kujya imenyekana nka Yehova. Muri ayo mateka nyene aho irushiriza kugaragaza gusobanukirwa imico yayo nk'uko igereranywa n'amazina yayo, yanabwiraga Isirayeli ya kera mu buryo bukomeye ko Imana ari Imana imwe. Mbese Abayuda bo mu gihe cya Kristo bari bakwiriye gutekereza iki?

Nyuma y'aho, mu murimo We ugeze ku ndunduro y'Iyinjira ry'intsinzi i Yerusalemu, Abayahudi bongera gutangazwa cyane n'uko Yesu yemera ko abana bamuririmbira ibisingizo.

Nuko abantu benshi babanzaga kugenda imbere, n'abakurikiraga inyuma, barangurura ijwi bavuga bati: Hosana Umwana wa Dawidi; Hahirwa uje mu izina ry'Umwami; Hosana mu ijuru hejuru cyane. Matayo 21:9.

Amagambo y'indirimo yasaziye Abafarisayo ni ya gice cyamugaragazaga Yesu ko ari Umwana wa Dawidi, kandi nanone kikagaragaza ko Umwana wa Dawidi ari izina ry'Umwami. Mu itangiriro ry'umurimo We, mu kwinjira Kwe kwo kunesha, kandi by'umwihariko ku musaraba, impaka zikubiyemo umuvurungano werekeye izina rya Yesu.

Nuko abatambyi bakuru b'Abayahudi babwira Pilato bati: Ntukandike uti, Umwami w'Abayahudi; ahubwo wandike uti, Yavuze ati, Ndi Umwami w'Abayahudi. Yohana 19:21.

Birumvikana rwose, byari kuba ari ukuri mu by'ingenzi iyo Pilato ahindura ibyanditswe akabigira ati: “Ndi we, Umwami w'Abayahudi,” kuko “Ndi we” ari ryo zina Yesu yagiye yivugaho ubwe kenshi. Birumvikana rwose, gukoresha uwo muhango w'imitekerereze urimo inenge kugira ngo bahindure Ijambo ry'Imana, cyane cyane iyo ari inkuru y'umusaraba, ni ikintu abantu batahora na rimwe, si byo? Yesu yari “Umwami w'Abayahudi,” ariko kandi yari na “Ndi we,” bityo amagambo ngo “Ndi we, Umwami w'Abayahudi” afite ukuri mu buryo runaka, ariko si yo ngingo iri hano.

Uherye mu ntangiriro, no hagati hose, kugeza no ku iherezo ry'iyi myaka itatu n'igice, izina Rye ryabaye ingingo yateje impagarara. Hari ibintu byinshi bikwiriye gusobanurwa ku murongo w'amazina y'isezerano, ariko aha ndashaka kugaragaza ko ku iherezo rya Isirayeli ya kera, mu itorero ry'Abayuda, habayeho kunyeganyega kwari gufitanye isano n'izina rya Kristo. Nk'Umwana wa Dawidi, yari afite ibimenyetso bimwemerera kuba Mesiya; nk'Umwana w'Imana, (mu buryo bwo kuba ari Imana na Yo), kandi nk'Umwana w'Umuntu, Yesu yashyize ubwoko bwatoranijwe mu igeragezwa rikomeye cyane. Ni gute uyu muntu yashoboraga kwivuga ko ari Imana kandi ko ari n'Umwana w'Imana, kandi Mose mu ntangiriro y'amateka y'isezerano ryabo yarari yarasobanuye neza cyane ko Imana ari Imana imwe?

Nyamara iyo ni yo yari intego y'uko Kristo agendera hagati y'abantu. Imana yari muri We yiyunga abantu n'Ubwayo, kandi yabikorana no kureka abantu bakabona Yesu, wigishije mu buryo bugaragara kandi butaziguye ko niba mwaramubonye—muba mwarabonye na Data. Iyi nkuru ishushanya iherezo rya Isirayeli nyakuri nk'ubwoko bwatoranijwe bw'Imana, kandi mu ntangiriro habayeho impaka zikomeye ku byerekeye uwo Imana ari We n'icyo Ari cyo.

Farawo aravugaga ati: Uwiteka ni nde, kugira ngo numvire ijwi rye nkarekura Abisirayeli bakagenda? Sinzi Uwiteka, kandi sinzarekura Abisirayeli ngo bagende. Kuva 5:2.

Farawo ntagaragaza gusa ikimenyetso cyo kwigomeka kwa gihakanyi ku kumenya Imana, ahubwo anagaragaza n’imyumvire y’Abanyegiputa ku byerekeye Imana ya Aburahamu. Kandi incuro nyinshi Uwiteka yavuze ko imirimo Ye itangaje yakorewe mu Egiputa yari iyo gutuma abantu bamenya uwo Ari We. Amateka y’intangiriro ya Isirayeli nyakuri nk’ubwoko bwatoranyijwe bw’Imana agereranya imperuka.

Muri ayo mateka yombi habonekamo kubura gusobanukirwa uwo Imana ari we n’icyo Imana ari cyo, bikaba bifitanye isano n’amazina yayo anyuranye; ariko icy’ingenzi kurushaho ku byo turimo kwitaho ni uko amateka ya Kristo ku iherezo rya Isirayeli nk’ubwoko bwatoranyijwe, agaragaza ko impamvu y’ibanze yatumye Abayuda bahitanwa no kwemera Mesiya wabo ari uko bari bazi ko Ijambo ry’Imana, mu ntangiriro y’amateka y’isezerano ryabo, ryari ryaragaragaje ko ari Imana imwe. Mbega urujijo!

Nuko rero ntibongeye gutinyuka kumubaza ikindi kibazo na kimwe. Na we arababaza ati: “Ni gute bavugaga ko Kristo ari mwene Dawidi? Kuko Dawidi ubwe avugaga mu gitabo cya Zaburi ati: ‘Uwiteka yabwiye Umwami wanjye ati: Icara iburyo bwanjye, kugeza aho nzashyirira abanzi bawe muni y’ibirengye byawe.’ Nuko rero Dawidi amwita Umwami; none se ni gute yaba umwana we?” Luka 20:40–44.

Iki ni cyo gihe cya nyuma cy’ibibazo n’ibisubizo ku Bayuda, kuko nyuma y’iyo mpaka, “ntibongera gutinyuka kumubaza ikindi kibazo na kimwe.” Yari amaze gusubiza ikibazo cya nyuma cy’umurimo we ku nzu yazimiye (kandi mu nkuru y’ubuhanuzi hahora harimo inzu yazimiye), maze ahita azamura ingingo y’izina rye nk’“Umwana wa Dawidi,” bityo akaba ari we Mesiya. Mu gihe cyose cy’iyo myaka itatu n’igice, impaka zikubiyemo amazina ye atandukanye, ahagarariye imico ye n’ubutware bwe. Izina rye rivugwaho mu ntangiriro, igihe cy’umubatizo we, hanyuma no mu mpaka ze za nyuma n’inzu yazimiye igihe yinjirana intsinzi no ku musaraba, no mu yindi mirongo yo mu butumwa bwiza.

Abafarisayo bari bakoranye hafi ya Yesu ubwo yasubizaga ikibazo cy’umwanditsi. Nuko ahindukiye ababaza ikibazo ati: “Kristo mumutekerezaho iki? Ni mwene nde?” Icyo kibazo cyari kigamije kugerageza ibyo bizeraga ku byerekeye Mesiya,—kugira ngo yerekane niba bamubona gusa nk’umuntu cyangwa nk’Umwana w’Imana. Amajwi menshi asubiriza icyarimwe ati: “Ni Umwana wa Dawidi.” Iri ni ryo zina ubuhanuzi bwari bwarahaye Mesiya. Igihe Yesu yahishuraga ubumana bwe binyuze mu bitangaza bye bikomeye, igihe yakizaga abarwayi kandi akazura abapfuye, abantu baribazaga bati: “Mbese uyu si we Mwana wa Dawidi?” Umugore w’Umunyaafeniya w’i Siriya, Barutimayo w’impumyi, n’abandi benshi bari baramutakirye bamusaba ubutabazi bati: “Ngirira imbabazi, Mwami, wowe Mwana wa Dawidi.” Matayo 15:22. Ubwo yinjiraga i Yerusalemu agendera ku nyamaswa, yakiriwe n’induru y’ibyishimo iti: “Hosana ku Mwana wa Dawidi: Hahirwa uje mu izina ry’Umwami.” Matayo 21:9. Kandi abana bato bo mu rusengeru uwo muni basubiragamo ayo magambo y’ibyishimo. Ariko benshi bitaga Yesu Umwana wa Dawidi ntibamenye ubumana bwe. Ntibasobanukirwaga ko Umwana wa Dawidi ari n’Umwana w’Imana.

Mu gusubiza imvugo yavugaga ko Kristo yari Umwana wa Dawidi, Yesu yaravuze ati: “None se, Dawidi abasha ate, abiheshejwe n’Umwuka [Umwuka wo guhumekerwa uturuka ku Mana], kumwita Umwami, agira ati: Uwiteka yabwiye Umwami wanjye ati: Icara iburyo bwanjye, kugeza aho nzashyirira abanzi bawe muni y’ibirenge byawe? Nuko rero, niba Dawidi amwita Umwami, ni mu buhe buryo aba ari umwana we? Kandi nta muntu n’umwe washoboye kumusubiza ijamba na rimwe, kandi uherye uwo muni nta n’umwe wongeye gutinyuka kumubaza ikindi kibazo.” The Desire of Ages, 609.

Gusigwa kwe nka Mesiya kwe n’imikoranire ye ya nyuma n’abo yari yaraje gukiza byari bishingiye ku Mana kwe, ku busobanuro bw’ishusho buri mu mazina ye, kandi by’umwihariko ku ihame ryo kuvugwa bwa mbere. Yesu asoza umurimo we w’akanabone ku Bayuda akoresheje amateka ya Dawidi nyakuri kugira ngo yigishirize kuri Dawidi w’umwuka. Kuki Dawidi yagira icyo avuga ku gihe Umwami abwira Umwami kwicara ku ntebe y’ubwami hamwe na We? Kubera ko umwami Dawidi, ku ntangiriro, ahagarariye Umwami Dawidi w’umwuka ku iherezo. Inzira yonyine yo gusobanukirwa neza amagambo ya nyuma ya Yesu yabwiye inzu yazimiye ni ukuba washobora gushyira mu bikorwa ihame ryo kuvugwa bwa mbere, kandi ibyo ntibishoboka niba utazi iryo hame.

Amagambo ye ya nyuma yabwiye inzu yazimiye yasabaga gusobanukirwa ihame ry’ivugwa rya mbere kugira ngo asobanuke. Yesu yakoresheje Dawidi n’Umwana wa Dawidi kugira ngo ageze ukuri ku nzu yazimiye mu magambo ye ya nyuma. Ubundi kandi, bari inzu ya Dawidi. Nuko rero Yesu yafashe se (Dawidi) amuhinduriza ku Mwana (wa Dawidi), kandi afata n’umwana (wa Dawidi) amuhinduriza kuri se (Dawidi). Yagaruye se ku mwana nk’uko ubutumwa bwa Eliya bwahanuwe ko buzakora mu “minsi ya nyuma.” Iryo ni ryo ryari ubutumwa bwe bwa nyuma ku Bisirayeli ba kera nyakuri, kandi bwari ubutumwa bwa Eliya, kuko bwari bushingiye ku ihame ry’ivugwa rya mbere. Bityo rero, ihame ry’ivugwa rya mbere na ryo ryemeza ubutumwa bwa Yesu nk’ubutumwa bwa Eliya bushingiye kuri iryo hame ubwaryo. Ihame ry’ivugwa rya mbere risaba ko niba ubutumwa bwa Eliya bwa Yohana Umubatiza ari bwo bwa mbere mu butumwa bwa nyuma bw’umuburo ku nzu yazimiye ya Isirayeli, noneho ubutumwa bwa nyuma bahawe na bwo bwagombaga kuba ubutumwa bwa Eliya. Kandi ni ko byari biri...

Ibi byose bimaze kuvugwa, ubu ndifuzza kuvana muri byo ingingo ishingiyeye ku ihame ryo kubanza kuvugwa—Alufa na Omega. Mu itangiriro rya Isirayeli ya kera habayeho impaka ku byerekeye kumenya uwo Imana ari cyo n’icyo Imana ari cyo, kandi ibyo byashushanyaga ya mpaka nyine zo ku iherezo rya Isirayeli ya kera. Ku iherezo rya Isirayeli ya kera, umurimo wa Kristo warimo kwigisha inzu ya Isirayeli yazimiye uwo Imana ari cyo n’icyo Imana ari cyo. Mu mateka yo ku iherezo habayeho ukurwanya Kristo kwari gushingiye ku kuri kw’umwimerere kwashyizweho mu itangiriro. Isirayeli ya none yo mu buryo bw’umwuka izagira mu mateka yayo ibiranga by’ubuhanuzi nk’ibyo.

Mu ntangiriro z’Uwadiyentisiti, abahanga mu by’amateka batumenyeshya ko abari bayobowe na Miller bari bagizwe ahanini n’amatorero abiri ya Gikristo: Abametodisiti n’Abakristo bo mu Muryango wa Christian Connection. Inyigisho z’ibanze z’Abametodisiti zari zishingiye ku mibereho ikwiye ya Gikristo. Bari bafite “uburyo.” Inyigisho y’ibanze ya Christian Connection

yashobora kuvugirwa muri make nk'ukutemera inyigisho ya gatolika y'Ubutatu.

Nk'uko ubushakashatsi bwanjye bumaze kugera kure, hafi ya yose y'ubuyobozi bw'Abamileriti bwakomeje iyo nyigisho ya Christian Connection. Hari amashami menshi y'Urugaga rw'Ivugurura rw'Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi (SDARM), agikomeje kwemera no kwamamaza imyumvire ya kera y'Abamileriti ku "kurwanya inyigisho y'Ubutatu." Ikibazo gikomeye (kandi isoko y'impaka muri iki gihe) ku bakomeje gusigasira imyumvire y'abakurambere cyahozeho kandi kizahoraho ni iki: ni gute basubiza ku mirongo myinshi kandi inyuranye aho Mushiki wa White arwana mu buryo butaziguye imyanya y'inyigisho bo bemera kandi bakamamaza?

"Nasabwe kuvuga nti: Ibitekerezo by'abarimo bashakashaka ibitekerezo byimbitse bya siyansi ntibikwiye kwiringirwa. Hatangwa amashusho nk'aya akurikira: 'Data ameze nk'umucyo utagaragara; Umwana ameze nk'umucyo wihinduye ishusho igaragara; Umwuka ni umucyo usakazwa hose.' 'Data ameze nk'ikime, umwuka utagaragara; Umwana ameze nk'ikime cyegeranyijwe mu ishusho nziza; Umwuka ameze nk'ikime cyaguye ku ntebe y'ubugingo.' Irindi shusho ni iri: 'Data ameze nk'umwuka utagaragara; Umwana ameze nk'igicu cyijimye kiremereye; Umwuka ni imvura yaguye kandi ikorera mu mbaraga ziruhura.'"

Ibi byose bimeze nk'iby'ukwemera kw'imyuka nta kindi biri cyo uretse ubusa gusa. Ntibitunganye, kandi si iby'ukuri. Bicogoza kandi bigabanya icyubahiro gikomeye cyane ku buryo nta shusho yo ku isi yabasha kugereranywa na cyo. Imana ntishobora kugereranywa n'ibintu amaboko yayo yakoze. Ibyo ni ibintu byo ku isi gusa, bibabazwa n'umuvumo w'Imana bitewe n'ibyaha by'umuntu. Data ntashobora gusobanurwa n'ibintu byo ku isi. Data ni We wuzuye rwose Ubumana bwose mu mubiri, kandi ntabwo n'amaso y'abapfa.

"Umwana ni we kuzura kose k'Ubumana kugaragajwe. Ijambo ry'Imana rimuhamya ko ari 'ishusho nyakuri y'imiterere ye bwite.' 'Kuko Imana yakunze abari mu isi cyane, byatumye itanga Umwana wayo w'ikinege, kugira ngo umwizera wese atarimbuka, ahubwo ahabwe ubugingo buhoraho.' Aha herekanwa kamere bwite y'Umubyeyi.

"Umufasha Kristo yasezeranye ko azohereza amaze kuduga mw'ijuru, ni Mpwemu afise ukwuzura kwose kw'Ubumana, agashira ahabona ubushobozi bw'ubuntu bw'Imana ku bose bemera kandi bakizera Kristo nk'Umukiza wabo bwite. Hariho abantu batatu bazima bagize uwo muryango wo mw'ijuru; mw'izina ry'izo nkomezi zitatu zikomeye—Data wa twese, Umwana, na Mpwemu Yera—abakira Kristo biciye mu kwizera kuzima ni bo babatizwa, kandi izo nkomezi zizokorana n'abagamburuka bo mw'ijuru mu twigoro bagira kugira babeho ubugingo bushasha muri Kristo." Special Testimonies, Series B, number 7, 62, 63.

Uwo murongo ugaragaza "ibyiyumvo by'abo" bari basobanura Data, Umwana n'Umwuka bakoresheje "ibintu byo mu isi." Hanyuma aravugaga ati: "Data ntashobora gusobanurwa n'ibintu byo mu isi." Zirikana ingingo ebyiri agaragaza, nubwo imwe muri zo ishobora kumvikana nk'ivuguruzanya. Arimo kugaragaza ubusobanuro bw'ibinyoma bw'Ubumana bwerekana, niba twabivugaga dutyo, imana eshatu. Ni ubusobanuro bw'ibinyoma bw'Ubumana, ariko nta cyo avugaga ku byerekeye ko uko gusobanurwa kutari uk'ukuri kw'Ubumana na none atari ko kubera ko kurimo umubare utari wo w'imana mu Bumana.

Kandi mwite no ku kuba avuga ko ibintu byo ku isi bidashobora gukoreshwa mu gusobanura Data. Muri iryo jambo nyine, na we ubwe ari gukoresha ibintu byo ku isi. Abantu ni bo bagira abana na ba nyina na ba se na ba nyirasenge na ba babyara. Kandi Yesu atubwira ko mu ijuru no mu isi nshya hatazabaho ukundi kurongorana, kuko tuzaba tumeze nk'abamarayika. Nta bamarayika b'abahungu n'abakobwa babaho. Amagambo abantu bakoresha asobanura isano bafitanye hagati yabo yakoreshejwe n'Imana kugira ngo itwigishe ibyerekeye kamere n'imico byayo; nyamara ndetse n'"ibintu byo ku isi" ibyahumetswe byakoresheje mu kwigisha abantu ibyerekeye kamere n'imico by'Imana ntibitunganye.

Twamenyeshejwe ko, "Hariho abantu batatu bazima bagize ubutatu bwo mu ijuru" ... "Data wa twese, Umwana, na Mwuka Wera." Ni ikizira gikomeme gufatanya n'abo bantu batatu amarangamutima y'abapfumu bo mu isi, ariko si ikizira gikomeme guhuza "izina ry'izi mbaraga eshatu zikomeme" n'insobanuro ya Bibiliya yerekeye Ubumana.

Umuhanuzikazi avuga ko "izina" ry'ububasha butatu bukomeme bugize Ubumana ari Data wa twese, Umwana, n'Umwuka Wera. Nk'uko bimeze ku kuri kose kwa Bibiliya, iyo guteranyirijwe hamwe umurongo ku murongo, ubuhamya bwuzuye bugomba kuba bugizwe n'ibimenyetso byose by'inzira byahishuwe. Ubuhamya bw'abahanuzi bugomba guhuzwa. Daniyeli aha Kristo izina rya Palmoni (mu yandi mazina, ariko uru ni urugero gusa). Yohana amwita Alufa na Omega, naho Mose akamwita Yehova. Dukurikije Ellen White, izina rye ni Data wa twese, Umwana, n'Umwuka Wera.

"Satani ahora... ahora ashiraho ikinyoma cy'igihimbano—kugira ngo akure abantu ku kuri. Uburiganya bwa nyuma cyane bwa Satani buzaba ubwo gutesha agaciro rwose ubuhamya bwa Mwuka w'Imana. 'Aho iyerekwa ritari, abantu bararimbuka' (Imigani 29:18). Satani azakora mu buryo bw'ubuhanga bwinshi, mu nzira zitandukanye no binyuze mu bikoresho bitandukanye, kugira ngo ahungabanye icyizere cy'abasigaye b'Imana mu buhamya bw'ukuri."

"Hazaduka urwango ruzaterwa ku Bihamya, urwango rukomoka kuri Satani. Imikorere ya Satani izaba iyo guhungabanya kwizera kw'amatorero kuri byo, kuko impamvu ari iyi: Satani ntashobora kubona inzira yoroshye bene aka kageni yo kwinjizamo ibishukano bye no kubohesha ubugingo bw'abantu mu buyobe bwe, igihe imiburo n'ibihano n'inama z'Umwuka w'Imana byumvirizwa." Selected Messages, book 1, 48.

Akajambo gato ko muri uyu murongo. Yohana yari yaraciriwe ku kirwa cya Patimo ku bw'Ijambo ry'Imana n'ubuhamya bwa Yesu. Hari amatsinda abiri y'abagenewe ubutumwa bwa marayika wa gatatu: abari hanze y'Abadivantisiti n'abari imbere muri Adventizimu. Yohana ahagarariye Umudivantisiti utarenganywa n'isi gusa kubera kumvira Bibiliya, ahubwo anarenganywa kubera kumvira ibyanditswe by'Umwuka w'Ubuhanuzi. Irenganywa ryerekezwa ku Mwuka w'Ubuhanuzi rituruka imbere mu Itorerero, ntiriva hanze.

Mu ntangiriro z'Isirayeli ya kera, nyuma y'imyaka magana ane bamaze muri Egiputa, abari baragenewe kuba ubwoko bw'isezerano bwatoranyijwe ntibari bagikomeza Isabato. Ntibari bazi imico ya Kristo cyangwa kamere ye. Bari barafashe ibitekerezo bitari byo ku byerekeye Imana,

ibyho bari baratsimbaje muri bo igihe bari mu bunyage. Ibyago icumi; gukizwa ku Nyanja Itukura; manu yo mu ijuru; ubuturo bwera n'ibikoresho byabwo byose; imihango yera; urugo rw'urusengero, Ahera n'Ahera Cyane; amategeko y'Imana; Igitare cyabagendanaga; amazi yaturutse mu Gitare cyabagendanaga ndetse n'inzoka yari imanitswe ku giti, ibyo byose byari bigamije kongera ubumenyi bw'Imana mu bwoko bwayo bwatoranyijwe. Byari uburezi bugenda butera imbere. Uwo muryango w'uburezi bugenda butera imbere wakomeje kugeza aho abanditsi "batinyutse kutamubaza ibindi bibazo," maze ahita agaragaza ingingo ya nyuma rwose bari kugirana na We mu mpaka zifunguye, kandi yari ifitanye isano n'izina rya Dawidi n'uwo Kristo ari we ndetse n'icyo ari cyo.

Mu ntangiriro za Isirayeli ya none yo mu buryo bw'umwuka, nyuma y'imyaka 1260 i Babuloni ya mwuka, abari bagenewe kuba ubwoko bw'isezerano bwatoranyijwe ntibari bagikomeza Isabato. Ntibari bazi imico cyangwa kamere bya Kristo. Bafashe ku myumvire itari yo yerekeye Imana, iyo bacengeje muri bo igihe bari mu bunyage. Amateka y'Abadiventisimu, hamwe n'ibimenyetso byayo byose by'inzira, ubuhakanyi, ukwemera kujya ku ruhande no mu bwumvikane, n'intambara zo mu imbere, yageze ahanu mu myaka ya 1880 ubwo igitabo *The Desire of Ages* cyatangazwaga. Muri icyo gitabo, ku rupapuro rwa 671, harimo gusigasirwa imyumvire ku Bumana yakuze cyane irenze kure uko byasobanukwaga byaturutse mu kinyejana cya cumi n'umunani.

Isirayeli ya kera yagize impaka zikomeye ku iherezo ryayo, zatewe no gusobanukirwa gukeya ibyerekeye Ubumana, byari bishingiye ku myumvire yakomotse mu mateka yayo ya mbere. Ubuhamya bwa Yesu buvuga ko, yaba Data, yaba Umwana, cyangwa Mwuka Wera, bose ari "kuzura k'Ubumana mu buryo bw'umubiri" (Abakolosayi 2:9). Ubuhamya bwa Bibiliya buravuga buti: "Umva, wa Isirayeli we: Uwiteka Imana yacu ni Uwiteka umwe" (Gutegeka kwa Kabiri 6:4).

Isirayeli ya none ifite ibitekerezo binyuranye byerekeye Ubumana, kandi kimwe gusa ni cyo cy'ukuri. Ku iherezo rya Isirayeli ya none Imana izarangiza umurimo wo guhishura imico yayo, mu buryo bwo kubikora igihe cy'igeragezwa kigihari. Ibyo ni byo yakoreye Abayahudi, kandi ntiyigera ihinduka. Nta gushidikanya ko tuzakomeza gukurira mu gusobanukirwa kwacu kamere n'imico by'Imana mu bihe byose by'iteka ryose, ariko habayeho umurongo w'ukuri w'ubuhanuzi ugambiriwe, ugaragaza imihati y'Imana yo kwigisha ubwoko bwayo ibyayo ubwayo, kandi ayo mateka ari mu nyigisho ishaka kwigisha ubu, kandi amakuru aboneka mu ijamba ry'ubuhanuzi yerekeye iyo gahunda y'inyigisho agaragaza iherezo ry'ikiganiro rihuye no kurangira kw'igihe cy'igeragezwa.

"Kristo ni Umwana w'Imana wabayeho mbere hose, kandi ubaho ku bwe ubwe.... Mu kuvuga iby'ukubaho kwe mbere hose, Kristo asubiza ibitekerezo inyuma mu bihe bya kera bitagira itangiriro rizwi. Aduhamiriza ko nta gihe na kimwe cyigeze kibaho atari mu busabane bwa hafi n'Imana ihoraho. Uwo Abayahudi bari barimo kumva ijwi rye icyo gihe yari yarabanyeye n'Imana nk'urururwa hamwe na Yo." *Signs of the Times*, August 29, 1900.

"Yari angana n'Imana, atagira iherezo kandi ushoborabyose.... Ni Umwana w'iteka ryose, wibaho ku bwe ubwe.

“Ijambo ry’Imana, nubwo rivuga ubumuntu bwa Kristo igihe yari kuri iyi si, rinavuga mu buryo budasubirwaho ibyerekeye kubaho kwe mbere y’uko aza mu mubiri. Ijambo ryariho nk’Uwo mu buntu bw’ubumana, ari na We Mwana w’Imana uhoraho, mu bumwe no mu kwiyunga n’Umubyeyi We. Uhereye iteka ryose yari Umuhuza w’isezerano, ari We uwo amahanga yose yo mu isi, Abayahudi n’Abanyamahanga, iyo bamwemera, yagombaga guherwamo umugisha. “Mbere na mbere Jambo yariho, kandi Jambo yari kumwe n’Imana, kandi Jambo yari Imana.” Mbere y’uko abantu cyangwa abamarayika baremwe, Jambo yari kumwe n’Imana, kandi yari Imana.” Review and Herald, April 5, 1906.

Mu gice yavuze, asubiramo amagambo ya mbere cyane ya Yohana.

Mu ntangiriro hariho Jambo, kandi Jambo yari kumwe n’Imana, kandi Jambo yari Imana. Uwo ni we wariho mu ntangiriro kumwe n’Imana. Ibintu byose byaremwe na we; kandi mu bitaremwe byose, nta na kimwe cyaremwe kitamuriwe. Yohana 1:1–3.

Mu ntangiriro habagaho nibura Imana ebyiri, kuko Yohana amaze kuvuga ati: “Jambo yari Imana kandi yari kumwe n’Imana.” Mu murongo wa mbere w’Itangiriro, ijambo ry’Igiheburayo “Elohim” rihindurwa ngo Imana. Akenshi mu Ijambo ry’Imana, “Elohim” rishyirwa mu miterere y’ikibonezamvugo irigaragaza nk’Imana imwe, ariko kandi rikaba ari ubwinshi. Yohana akuraho igitekerezo cy’uko “Elohim” muri uwo murongo yaba ari Imana imwe binyuze ku buhamya bwe bwa kabiri kuri iyo ngingo. Ubuhamya bwe bushyiraho ko hari nibura Imana ebyiri.

Ikirenze cyane ku barwanya inyigisho y’Ubutatu bavuga ko bashyigikiye Umwuka w’Ubuhanuzi ni uko mu ntangiriro “Umwuka w’Imana yagendaga hejuru y’amazi.” Mbese “Umwuka” wagendaga hejuru y’amazi ni Data cyangwa ni Umwana, cyangwa se ni umuntu wa gatatu wo mu butatu bwo mu ijuru nk’uko Mushiki wa White amuvuga? Imirongo itatu ya mbere Yohana yanditse mu butumwa bwe bwiza ikurikirwa n’aya magambo.

Muri we hari ubuzima; kandi ubwo buzima bwari umucyo w’abantu. Kandi umucyo urabagirana mu mwijima; ariko umwijima ntiwawumenye. Yohana 1:4, 5.

Icyerekezwa ku mucyo n’umwijima bihuje rwose n’itangiriro rya Itangiriro rivuga.

Maze Imana iti: Habeho umucyo; umucyo ubaho. Imana ibona ko umucyo ari mwiza; kandi Imana itandukanya umucyo n’umwijima. Itangiriro 1:3, 4.

Tuzagaruka bidatinze kuri iyi mirongo ibiri ihuje ivuga iby’umucyo ari wo ngingo ivugwa mu nkuru y’irema ikurikira intangiriro ivuga Ubumana. Mu ntangiriro, ukuri kwa mbere kuvugwaho ni imiterere cyangwa kamere by’Ubumana. Ariko uwo murongo ntuhagarara kugeza ku gice cya kabiri umurongo wa gatatu, aho dusanga amagambo atatu ya nyuma y’irema atangizwa n’inyuguti eshatu z’Igiheburayo, iyo zishyizwe hamwe zigakora ijambo risobanurwa ngo “ukuri.”

Intangiriro y’inkuru y’irema ibanza kumenyekanisha Ubumana, hanyuma ikagaragaza imbaraga y’irema y’ijambo Rye, maze igasoza icyo gice n’umukono w’Imana ushushanya ukuri, ubutumwa bw’umumarayika wa gatatu n’izina ry’Imana nk’uko rigereranywa na Alufa na Omega.

Ku muni wa karindwi Imana irangiza umurimo wayo yari yakoze; iruhuka ku muni wa karindwi, iva mu mirimo yayo yose yari yakoze. Imana iha umugisha umuni wa karindwi, irayweza; kuko ari wo yaruhukiyemo, iva mu mirimo yayo yose Imana yaremye ikayikora. Itangiriro 2:2, 3.

Iherezo ry'ukuri bwa mbere bwigishijwe mu Ijambo ry'Imana ni ryo gasongero k'uwo murongo. Usozwa n'amagambo atatu "Imana," "yaremye" na "ikora," bityo ugashimangira intangiriro y'uwo murongo, ariko kandi, nk'uko ari ingenzi, ugashimangira Isabato y'umuni wa karindwi. Isabato ni yo koko ikimenyetso cy'irema kandi ni na cyo kimenyetso kiri hagati y'Imana n'ubwoko bwayo bwatoranyijwe. "Ukuri" kugereranywa n'inyuguti eshatu zitangira buri jambo muri ayo magambo atatu ya nyuma yerekeye irema. Ubu buhamya burashimangira ukuntu ukuri kw'Isabato gufite ubusobanuro bukomeye kandi ari ingenzi, ariko kandi nk'uko byimbitse, izo nyuguti eshatu na zo zigereranya intambwe eshatu z'ubutumwa bw'umumarayika wa mbere, uwa kabiri n'uwa gatatu. Bityo, mu murongo wa mbere cyane wa Bibiliya, Isabato nk'ikimenyetso cy'imbaraga z'Imana zo kurema na yo igaragazwa nk'ingingo y'igeragezwa ku iherezo ry'ibihe. Igitabo cya nyuma cya Bibiliya gitanga umuhamya wa gatatu wo guherekeza ubuhamya bwa Yohana mu butumwa bwe bwiza.

Yohana ku matorero arindwi yo muri Aziya: Ubuntu bube kuri mwe, n'amahoro, biva kuri Uhoraho iriho, kandi wahoragaho, kandi uzaza; no kuri ya Myuka irindwi iri imbere y'intebe ye y'ubwami; no kuri Yesu Kristo, wa Mugabo wo guhamya ukiranuka, imfura yazutse mu bapfuye, n'Umwami ugenga abami bo mu isi. icyubahiro kibe icy'uwo wadukunze, akadukiza ibyaha byacu adukirishije amaraso ye bwite, kandi akatugira abami n'abatambyi ku bw'Imana, ari yo Se; ni we ukwiriye icyubahiro n'ubutware iteka ryose. Amen. Dore, araje azanye n'ibicu; kandi amaso yose azamubona, ndetse n'abamucumise; kandi amoko yose yo mu isi azaboroga ku bwe. Ni ko biri, Amen. Ndi Alufa na Omega, intangiriro n'iherezo, ni ko Uwiteka avuga, iriho, kandi wahoragaho, kandi uzaza, Ishoborabyose.

Njyewe Yohana, mwene so kandi mugenzi wanyu mu mubabaro, no mu bwami no mu kwihangana kwa Yesu Kristo, nari ku kirwa cyitwa Patimo, ku bw'ijambo ry'Imana no ku bw'ubuhamya bwa Yesu Kristo. Nari mu Mwuka ku muni w'Umwami, maze numva inyuma yanjye ijwi rikomeye, nk'irivuga ry'impanda, rivuga riti: Ndi Alufa na Omega, uwa mbere n'uwa nyuma; kandi ibyo ubona ubyandike mu gitabo, ubyohereze amatorero arindwi yo muri Aziya; i Efeso, n'i Simuruna, n'i Perugamo, n'i Tuwatira, n'i Sarudi, n'i Filadelifiya, n'i Lawodikiya. Ibyahishuwe 1:4–11.

Imirongo itatu ya mbere y'Ibyahishuwe igice cya mbere igaragaza ubutumwa bwa nyuma bwo kuburira n'uburyo ubwo butumwa bukomoka ku Mana bukagezwa ku bantu. Nanone ivuga ko ari Ihishurirwa rya Yesu Kristo, bityo igashyiraho itandukaniro hagati y'igitabo cy'Ibyahishuwe n'igitabo cya Daniyeli. Kimwe ni ubuhanuzi, ikindi ni ihishurirwa.

"Mu Byahishuwe ibitabo byose bya Bibiliya bihuriramo kandi bikarangiriramo. Aha ni ho igitabo cya Daniyeli cyuzurizwa. Kimwe ni ubuhanuzi; ikindi ni ibyahishuwe. Igitabo cyashyizweho ikimenyetso nticyari Ibyahishuwe, ahubwo cyari cya gice cy'ubuhanuzi bwa Daniyeli kijyanye n'iminsi y'imperuka. Marayika yarategetse ati: 'Ariko wowe, Daniyeli,

hisha ayo magambo, kandi ushire ikimenyetso ku gitabo, kugeza mu gihe cy'imperuka.'
Daniyeli 12:4." Ibyakozwe n'Intumwa, 585.

Mu gitabo cy'Ibyahishuwe harimo imirongo y'ubuhanuzi igomba kumenyekana no guhurizwa hamwe, umurongo ku wundi. Iyo mirongo yose y'ubuhanuzi irangirira mu gitabo cy'Ibyahishuwe, ariko igitabo cyashyizweho ikimenyetso nticyari igitabo cy'Ibyahishuwe, kandi si igitabo cya Daniyeli gusa ari cyo cyashyizweho ikimenyetso, ahubwo icyashyizweho ikimenyetso mu gitabo cya Daniyeli ni "icyo gice cy'ubuhanuzi bwa Daniyeli cyerekeye iminsi y'imperuka."

"iminsi y'imperuka" ishobora gusobanurwa mu buryo rusange, ariko kuyisobanukirwa nk'amagambo yahumetswe, (kandi ni ko biri) bisaba ko tunasuzuma niba imvugo ngo "iminsi y'imperuka" ifite ubusobanuro bw'ikimenyetso cy'ubuhanuzi buyiherekeza. "Iminsi y'imperuka" ni igihe cyihariye cyo mu mateka y'ubuhanuzi gishyigikiwe n'imirongo myinshi y'ihamya. Niringiye kuzagaragaza ayo mateka mu gihe cya vuba. By'umwihariko, ni amateka atangirira mu 1798 kugeza irangira ry'igihe cy'imbabazi. Uburyo bumwe bwo kubimenya ni uko mu murimo w'ubuturo bwera nyakuri habagaho umunsi umwe gusa mu mwaka wagereranyaga urubanza, kandi uwo wari Umunsi w'Impongano. Uwo muhango nyakuri wari igicucu cy'icyo Sister White yita Umunsi w'Impongano wo mu ngiro. Umunsi w'Impongano w'ubuhanuzi cyangwa w'umwuka ugereranya "iminsi y'imperuka" y'igihe cy'imbabazi, ugereranya igihe cy'urubanza rwa nyuma.

Ubuhanuzi bwo muri Daniyeli bwashyizweho ikimenyetso bwari bugizwe n'ibice bibiri. Hariho ubuhanuzi bwerekeye iminsi y'imperuka Abamillerite bamenye, bwatangazaga gutangira kw'urubanza. Icyo gice cya Daniyeli kigaragazwa n'iyerekwa ry'uruzi Ulayi ryo mu bice bya munani n'icyenda. Ubundi buhanuzi bwashyizweho ikimenyetso muri Daniyeli butangaza irangira ry'urubanza, n'iherezho ry'Adiventisimu, n'iherezho rya Leta Zunze Ubumwe za Amerika, n'iherezho ry'isi. Iryo yerekwa ryagereranyijwe n'uruzi Hidekeli.

"Umucyo Daniyeli yahawe n'Imana yawuhawe by'umwihariko ku bw'iyi minsi y'imperuka. Ibyerekanywe yabonye ku nkengero z'Ulai na Hidekeli, inzuzi zikomeye zo mu Shinari, ubu birimo birasohora, kandi ibyabaye byose byahanuwe bizasohora vuba." Testimonies to Ministers, 112, 113.

Iyerekwa rya Ulayi ryakuweho ikimenyetso mu mwaka wa 1798 kandi ryerekeza ku buturo bwera bw'Imana no ku bwoko bwayo. Iyerekwa rya Hiddekel ryakuweho ikimenyetso mu mwaka wa 1989 ubwo, nk'uko bisobanuwe muri Daniyeli igice cya cumi na kimwe, umurongo wa mirongo ine, ibihugu byagereranyaga icyahoze ari Ubumwe bw'Abasoviyeti byasibirizwagaho n'ubupapa na Leta Zunze Ubumwe z'Amerika, kandi ryerekeza ku banzi b'ubwoko bw'Imana. Aya mayerekwa yombi akora nk'uko amatorero arindwi n'ibidodo birindwi bikora mu gitabo cy'Ibyahishuwe. Rimwe ni amateka y'imbere y'itorero, irindi na ryo ni amateka y'inyuma y'itorero, kandi yombi akurikirana ibihe byaryo byose kandi ari "by'umwihariko ku bw'" "iyi minsi y'imperuka."

Ariko nubwo tubwirwa ko igitabo cy'Ibyahishuwe atari igitabo gifunzwe ikimenyetso, turanabwirwa kandi ko ari igitabo gifunzwe ikimenyetso.

“Ibyahishuwe ni igitabo gifatanishijwe ikimenyetso, ariko kandi ni igitabo cyafunguwe. Cyandika ibyabaye bitangaje bizabaho mu minsi y’imperuka y’amateka y’iyi si. Inyigisho z’iki gitabo zirasobanutse, si iz’ubwiru n’izidashobora kumvikana. Muri cyo hafatwamo umurongo umwe w’ubuhanuzi nk’uwafashwe muri Daniyeli. Hari ubuhanuzi bumwe Imana yasubiyemo, bityo ikerekana ko bugomba guhabwa agaciro. Uwiteka ntasubiramo ibintu bidafite umumaro ukomeye.” Manuscript Releases, volume 9, 8.

Igitabo cy’Ibyahishuwe cyafunguwe ibimenyetso kuko ubuhanuzi bwo muri Daniyeli bwafunguwe ibimenyetso; kandi imirongo nyakuri y’ubuhanuzi yafunguwe ibimenyetso muri Daniyeli ni yo mirongo imwe iboneka mu Byahishuwe. icyari cyarafunguwe ibimenyetso mu gitabo cy’Ibyahishuwe cyari igice cy’Ibyahishuwe cyerekeye by’umwihariko ubwoko bw’Imana mu “minsi y’imperuka.” Igihe Mushiki wa White yandikaga iri jambo, “inkuba ndwi” zari zigifunguwe ibimenyetso muri icyo gihe yandikagamo, ni cyo cyatumye yandika ko “ari igitabo gifunguwe ibimenyetso.” Yanavuze kandi ko igitabo cya Daniyeli cyari “igitabo cyari gifunguwe ibimenyetso,” akoresheje igihe cyahise. Kuri we cyari cyarafunguwe ibimenyetso mu 1798.

Ibyari byashyizwe ku byerekeye inkuba ndwi mu gihe cy’ubuzima bwe ntibyerekezaga gusa ku byabaye byo mu gihe kizaza bishushanyijwe n’izo nkuba ndwi, ahubwo mbere na mbere byerekanaga ko “inkuba ndwi” zigaragaza yuko intangiriro y’Ubwadiventisiti ihura n’iherezo ry’Ubwadiventisiti. “Inkuba ndwi” zihishura itegeko ry’ubuhanuzi ry’ingenzi cyane rikenewe kugira ngo hasobanuke Ibyahishuwe bya Yesu Kristo, kandi nanone zigahishura umwihariko w’imiterere n’ingeso by’Imana, yuko ari Yo ntangiriro n’iherezo bya byose. Ubuhanuzi bugaragaza ko hariho iterambere rigambiriwe ry’ukuri guhuzwa n’imiterere n’ingeso by’Imana.

Yesu, iyo agereranyijwe n’“Intare yo mu muryango wa Yuda”, aba ashushanya umurimo asohoza mu buryo ahishuramo ukuri buhoro buhoro kandi mu buryo bufite gahunda mu mateka yose. Ashyiraho ikimenyetso ku ijambo ry’ubuhanuzi, kugeza ku gihe ryagenewe gusobanukirwa. Ashyira ikimenyetso ku kuri kandi akagikuraho agamije kwigisha. Nk’uwitwa Palmoni, Yesu ni Umubari W’igitangaza, Nyagasani w’ibihe ugenzura amateka Ye. Nk’Alufa na Omega, ari no, mu bindi, Nyagasani w’ururimi. Nk’Intare yo mu muryango wa Yuda, ni We ugenzura igihe ukuri guhishurirwa abantu.

Mu gice cya mbere cy’Ibyahishuwe, nyuma y’imirongo itatu ya mbere, Ubumana bugaragazwa nk’ibice bitatu bitandukanye.

Yohana yandikiye amatorero arindwi yo muri Aziya ati: Ubuntu bube kuri mwe, n’amahoro, uva kuri Uhozeho, kandi wariho, kandi ugiye kuza;

kandi biturutse kuri ya Myuka irindwi iri imbere y’intebe ye y’ubwami;

Kandi no kuri Yesu Kristo, Umuhamba w’indahemuka, n’Imfura y’abazutse mu bapfuye, n’Umwami utwara abami bo mu isi. Ibyahishuwe 1:4, 5.

Intangiriro y’igitabo cya nyuma cya Bibiliya itanga mu buryo bugaragara indamukanyo igenewe Itorero ry’Imana, kandi ikerekana Data, Umwuka n’Umwana. Iherezo ry’Ijambo ry’Imana ririmo gusubiramo intangiriro yaryo, kandi kubikora ritanga ugushimangira akamaro ko gusobanukirwa

neza Ubumana. Ibyo birimo gukorerwa abazaba Abafiladelifiya kandi bakazaba bagize ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Abo ni bo bantu b'isezerano ba nyuma, bashushanyijwe mu buryo bw'icyitegererezo mu mirongo yose y'amateka y'isezerano. Abo bagabo b'ubuhamya, hamwe n'ukuri kundi, bashimangira ko Imana yagiye ishaka buhoro buhoro kongera ubumenyi bw'imiterere yayo na kamere yayo mu mateka y'ubuhanuzi yose.

Ikimenyetso gikomeye kurusha ibindi muri Bibiliya cyagaragazaga ko umuntu adafite kumenya Imana, cyari Farawo wahagarariraga Egipta, ikimenyetso cy'isi yose bityo kikaba n'icy'abantu bose. icyo kimenyetso nyaburanga gitangira uwo murongo w'ibimenyetso mu ntangiriro za Isirayeli ya nyakuri, aho Imana yashakaga kumenyekanisha izina ryayo. Ku iherezo rya Isirayeli ya nyakuri, impaka zerekeye izina ry'Imana zongeye kubaho. Ku iherezo rya Isirayeli ya nyakuri, Yesu yaranze imikoraniye ye n'Abayahudi agaragaza amateka ya Dawidi kandi akoresha "itegeko ryo kuvugwa bwa mbere" kugira ngo ahagararire itangazo rya nyuma ryerekeye ubuhumyi bw'Abayahudi bwa Lawodikiya. Ntibashoboraga gusobanukirwa ibyo yavugaga, kuko batari bazi itegeko rya Alufa na Omega, kandi nta n'ubwo bari bazi Alufa na Omega wari uhagaze imbere yabo.

Mu ntangiriro ya Isirayeli ya mwuka, impaka zigereranywa mu mateka ya Mose zirasa n'izabayeho. Uko Ubadivantisiti bwanyuze mu mateka y'"iminsi y'imperuka," hatanzwe amahirwe menshi yo kurushaho gusobanukirwa na Alufa na Omega, nk'uko byagenze kuri Isirayeli ya kera. Hazabaho igihe ku iherezo ry'Ubadivantisiti nta bindi bibazo bizongera kubazwa, nk'uko byari bimeze mu minsi ya Kristo.

Dusubiye ku gice cyo mu Ibyahishuwe igice cya mbere, tubona ko ubuntu n'amahoro bituruka kuri Uwo uriho, kandi wahozeho, kandi uzaza, kandi no kuri ya Myuka irindwi, kandi no kuri Yesu. Ubumana bugaragazwa nk'uburi muri Yesu, no muri ya Myuka irindwi, no muri Uwo uriho, kandi wahozeho, kandi uzaza; bityo bikatumenyesha ko ari Data ufite ibiranga bigaragazwa nk'Uwo uriho, wahozeho kandi uzaza. Ibyo biranga bigaragaza kamere y'iteka y'Imana. Yahoranyeho iteka ryose, kandi mu murongo wa munani n'uwa cyenda, iyo miterere ubwayo ihabwa Yesu mu buryo bugaragara.

Ndi Alufa na Omega, intangiriro n'iherezo, ni ko Uwiteka avuga, uriho, kandi wahozeho, kandi uzaza, Ishoborabyose. Jyewe Yohana, uwo muri mwene So na mugenzi wawe mu mubabaro, no mu bwami no mu kwihangana bya Yesu Kristo, nari ku kirwa cyitwa Patimo, mbitewe n'ijambo ry'Imana n'ubuhamya bwa Yesu Kristo. Ku munsu w'Umwami nari ndi mu Mwuka, numva inyuma yanjye ijwi riranga nk'iry'impanda, rivuga riti: Ndi Alufa na Omega, uwa mbere n'uwa nyuma; kandi ibyo ubona ubyangirye mu gitabo, ubyoherereze amatorero arindwi yo muri Aziya: Efeso, Simuruna, Perugamo, Tiyatira, Sarudi, Filadelufiya, na Lawodikiya. Ibyahishuwe 1:8–11.

Abafite Bibiliya yandikamo amagambo ya Yesu mu ibara ritukura, bamenya ko mu mirongo ya munani n'iya cumi n'umwe ari Yesu uvuga. Muri iyo mirongo, Yesu yerekana ko afite kamere y'iteka rwose ihwanye n'iya Data, ubwo yiyita "Uwiteka uriho, kandi wahoragaho, kandi uzaza"; kandi Yesu anongeraho ko ari "Ishoborabyose."

Ikintu cya mbere cyane Yesu avuga mu ntangiriro y'igitabo cy'Ibyahishuwe, igitabo kigaragaza ko ari Ibyahishuwe bya Yesu Kristo, ni uko ari Alufa na Omega, ko na We ari uw'iteka ryose nk'uko Data ari uw'iteka ryose, kandi ko na We ari Imana Ishoborabyose. Ibiranga kamere y'Imana ni byo amagambo ya mbere cyane avuye kuri Yesu mu gitabo cy'Ibyahishuwe. Ibyo biranga ni inzitizi zikomeye rwose ku Badiventisti bagikomeza kurengera umwanya wa mbere w'Ubwami bw'Ubutatu. Bizera ko habayeho igihe Data yazanye Umwana We.

Iherezo ry'igitabo cy'Ibyahishuwe rihura n'intangiriro y'igitabo cy'Ibyahishuwe.

Ukuza kwa Kabiri gukurikira ibisobanuro by'Ubutatu bw'Imana. Mu gice cya makumyabiri na kabiri dusanga iherezo ry'iki gitabo rihura n'intangiriro yacyo, kandi umurongo wa cumi na kabiri ugereranywa n'umurongo wa karindwi wo mu gice cya mbere kuko werekeza ku Kuza kwa Kabiri.

Kandi dore, ndaza vuba; kandi ingororano yanjye iri kumwe nanjye, kugira ngo niturire umuntu wese ibikwiriye umurimo we. Ndi Alufa na Omega, itangiriro n'iherezo, uwa mbere n'uwa nyuma. Hahirwa abakora amategeko ye, kugira ngo bahabwe uburenganzira ku giti cy'ubugingo, kandi binjire mu murwa banyuze mu marembo. Ariko hanze hari imbwa, n'abarozi, n'abasambanyi, n'abicanyi, n'abasenga ibigirwamana, n'umuntu wese ukunda kandi ugakora ibinyoma. Ni jye Yesu watumye marayika wanjye kubahamiriza ibyo mu matorero. Ndi umuzi n'urubyaro rwa Dawidi, inyenyeri ibengerana yo mu gitondo. Kandi Umwuka n'Umugeni baravuga bati: Ngwino. Kandi uwumva na we avuge ati: Ngwino. Kandi ufite inyota naze. Kandi ushaka wese nafate amazi y'ubugingo ku buntu. Ibyahishuwe 22:12–17.

Nyuma yo kwerekeza ku Kuza kwa Kabiri, Yesu, nk'uko biri mu Byahishuwe igice cya mbere, yigaragaza ko ari Alufa na Omega. Hanyuma yongeraho itandukaniro riri hagati y'abari kumva n'abari kutumva ibyo Umwuka yabwiye amatorero. Yerekeza ku buryo bw'itumanaho bugaragazwa mu mirongo ya mbere kugeza ku wa gatatu y'igice cya mbere, agaragaza ko yohereje Gaburiyeli azaniye Yohana ubutumwa.

Noneho asubira ku magambo ye ya nyuma yabwiye Abanditsi n'Abafarisayo ku iherezo rya Isirayeli ya kera. Ahuriza hamwe ayo maperuka yombi ya Isirayeli nyakuri n'iya mwuka, asubiriza mu Byahishuwe abantu bo mu “minsi y'imperuka” ibyo Abayuda bo mu “minsi y'imperuka” yabo batashoboye gusobanukirwa. Avuga ko ari umuzi (intangiriro) n'urubyaro (iherezo) bya Dawidi. Ingingo yerekeye Dawidi n'Umwami we ni yo yabaye amagambo ya nyuma Yesu yabwiye Abayuda bahanganye impaka, kandi ishushanya itangazo rya nyuma rigenewe abari mu minsi y'imperuka, abo nk'uko ubutumwa bwandikiwe itorererwa ry'i Filadelifiya bubivuga, bavuga ko ari Abayuda, nyamara si bo.

Dore, abo bo mu isinagogi ya Satani, abavuga ko ari Abayuda ariko si bo, ahubwo bakabeshya; dore, nzatuma baza kuramya imbere y'ibirenge byawe, kandi bamenye yuko nagukunze. Kubera ko wazigamye ijamba ryo kwihangana kwanjye, nanjye nzakurinda mu gihe cy'igeragezwa, kizaza ku isi yose, kugira ngo kigerageze abatuye mu isi. Ibyahishuwe 3:9, 10.

Abaramya ku birenge by'abera ni Abadiventisiti b'i Lawodikiya barutswe mu kanwa k'Umwami.

“Mwibwira ko abazaramya imbere y’ibirenge by’abera, (Ibyahishuwe 3:9), amaherezo bazakizwa. Aha ngomba kutemeranya namwe; kuko Imana yanyeretse ko iri tsinda ari Abadiventisti biyitaga ko ari bo, ariko bakaba barateshutse, kandi ‘bongeye kwibambanira Umwana w’Imana, kandi bamukoza isoni ku mugaragaro.’ Kandi mu ‘gihe cy’igeragezwa,’ kikiri imbere, kigamije kugaragaza imico nyakuri ya buri wese, bazamenya ko barimbutse iteka ryose; maze batsindagirijwe n’agahinda k’umutima, bazunama ku birenge by’abera.” Word to the Little Flock, 12.

Dukurikije Bibiliya n’Umwuka w’Ubuhanuzi, abaramya ku birenge by’abera ni abanyamuryango b’isinagogi ya Satani. Bavuga ko ari Abayuda, nyamara si bo. Abadivantisiti bakiranuka ni bo babwirwa mu itorero ry’i Filadelifiya. Abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine ni Abafiladelifiya, kandi Abayuda bavuga ko ari bo, nyamara atari bo, ni Abalawodikiya. Mu “minsi y’imperuka” hari ibyiciro bibiri by’abantu bizerwa, abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine n’abahowe ukwizera. Mu matorero arindwi, abiri gusa ni yo adafite kunengwa na gato. Rimwe ni Filadelifiya, rihagarariye abatigera bapfa, irindi ni Simuruna, rihagarariye abahowe ukwizera bakiranutse. Abahowe ukwizera n’abatigeze bapfa, Simuruna na Filadelifiya, ni yo matorero yonyine muri arindwi atarimo gucirwaho iteka mu butumwa bahawe. Nyamara ayo matorero yombi yagombaga guhangana n’abavugaga ko ari Abayuda, nyamara atari bo. Ibi ni ko biri, kuko bose ari abanyamuryango b’itorero rimwe mu “minsi y’imperuka” bahanganye n’imimerere imwe, icyiciro kimwe kigenewe guhamya ukwizera kwacyo n’amaraso yacyo, gihagarariwe na Mose ku Musozi wo Guhindurirwaho ishusho, n’ikindi cyiciro gihagarariwe na Eliya utarapfuye.

Kandi ku mumarayika w’Itorero ry’i Simuruna uti; Ibi ni byo Uwa mbere n’Uwa nyuma avuga, uwari warapfuye kandi akaba ari muzima; Nzi imirimo yawe, n’amakuba, n’ubukene bwawe, (nyamara uri umukire) kandi nzi n’ibitutsi by’abavugaga ko ari Abayuda, kandi atari bo, ahubwo ko ari isinagogi ya Satani. Ntutinye na kimwe mu byo ugiye kubabazwa: dore, Satani azatera bamwe muri mwe kujyanwa muri gereza kugira ngo mugeragezwe; kandi muzagira amakuba iminsi cumi: ujye uba uwizerwa kugeza ku rupfu, nanjye nzaguha ikamba ry’ubugingo. Ibyahishuwe 2:8–10.

Nk’uko Yesu asobanura imimerere ikomeye y’itorero ry’i Simuruna, atanga ijamba rimwe gusa ryo kurishima igihe avuga ati: “ariko uri umutunzi,” bityo akarigereranya n’abagize isinagogi ya Satani batari abatunzi. Abo mu Ibyahishuwe ari Abadivantisiti kandi bibwira ko ari abatunzi, nyamara atari bo, ni Abayahudi bavugaga ko ari Abayahudi, nyamara atari bo—kuko ari Abadivantisiti b’Umunsi wa Karindwi b’i Lawodikiya.

Mu ntangiriro z’Ibyahishuwe, Ubumana bwerekana nk’abantu batatu, kandi ku iherezo ry’igitabo cy’Ibyahishuwe Yesu n’Umwuka bavugwa mu buryo butaziguye, ariko Data ntavugwa. Ibyo nta cyo bitwaye, kuko ihame ry’umurongo ku wundi murongo rifatanijwe n’irya mbere risobanura irya nyuma, bisaba ko Data amenyekana mu mirongo ya nyuma y’Ibyahishuwe, kuko yamaze kumenyekanishwa ko ari ho ari mu mirongo ya mbere. Nta tandukaniro bifite n’Ubutumwa Bwiza bwa Yohana igice cya mbere, aho Yohana atamenyekanisha Umwuka mu buryo butaziguye, ariko hakumvwa ko Umwuka ari ho ari, kuko Umwuka yari ahari ku ncuro ya mbere cyane iyo mvugo ngo “mu ntangiriro” yandikwaga. Ubuhamya bw’Ubutumwa Bwiza bwa Yohana mu gice cya

mbere butangirana n'iyoy nteruro nyine iti "mu ntangiriro."

"Intangiriro" ni ikimenyetso cy'ubuhanuzi, kandi igomba gusuzumwa hakurikijwe amategeko y'ubuhanuzi, harimo n'ihame rya "umurongo ku wundi." Intangiriro ya Mose ni yo ntangiriro y'Ubutumwa Bwiza bwa Yohana, ni yo ntangiriro y'igitabo cy'Ibyahishuwe kandi ni na yo mperuka y'Ibyahishuwe. Muri icyo mirongo ine, incuro ebyiri abantu batatu bose bagize ubutatu bwo mu ijuru baramenyekanishwa; kandi mu murongo umwe (Ubutumwa Bwiza bwa Yohana) Umwuka ashobora kuba atavuzwe, naho mu murongo wa kane Data akaba atavuzwe; ariko icyo bishyizwe hamwe, abo Bantu batatu b'Ubumana bahagarariye muri icyo mirongo ine yose.

Kristo yazanywe no kumenyekanisha Data, kandi Umwuka Wera yaje no kumenyekanisha Umwana. Bose uko ari batatu batanze ibitambo by'iteka ryose. Data yakunze isi cyane ku buryo yayitanzeho Yesu; Yesu na we yakunze isi cyane ku buryo yemeye kwishyiraho, iteka ryose, umubiri w'abo yari yararemeye. Ni ugutanga kumeze gute kugaragarira mu gikorwa cy'Umuremyi uhitamo guhinduka kimwe mu bigize ibyo yararemeye? Umuntu wa gatatu ugize Ubumana yitanze ubwe, kuko yemeye umwanya wo kubaho imbere mu kiremwa cyaremwe cyitwa umuntu—iteka ryose.

Birashoboka ko ari yo mpamvu Umwuka Wera akunze kenshi guhuzwa n'ibimenyetso by'ubwoko bw'Imana. Ni We Muntu ugize Ubumana ugomba kubana n'iremwa muntu. Ni cyo gituma ibimenyetso by'Umwuka Wera mu Byanditswe kenshi na kenshi bigaragazwa n'ikimenyetso gihagararira Umwuka Wera cyangwa abantu. Mu ntangiriro Umwuka yagendaga hejuru y'amazi.

Arambwira ati: Amazi wabonye, aho maraya yicaye, ni amoko n'imbaga nyinshi n'amahanga n'indimi. Ibyahishuwe 17:15.

Ikintu rukumbi cyo mu buturo bwera bwubatswe na Mose kitahawe igishushanyo cyihariye, gisobanutse neza, kugira ngo abakoraga umurimo bakigenderereho, cyari igitereko cy'amatabaza gifite amashami arindwi. icyo gitereko cy'amatabaza kigereranya ukwivanga kwa kamere-muntu n'ubumana. Ni cyo cyatumye igishushanyo cyacyo kiba ari cyo kintu cyonyine cyo mu buturo bwera cyasigiwe abantu kugira ngo bagire icyo bakongeraho. Ibitereko by'amatabaza birindwi Kristo agenderamo hagati byamenyekanishijwe ko ari amatorero arindwi, nyamara icyo gitereko cyagaburirwaga amavuta, agereranya Umwuka Wera, kandi udushumi tw'amatabaza twatururaga umuriro kugira ngo utange umucyo twakorwaga mu myenda yera y'ibitare yari yarambitswe n'abatambyi, bigereranya gukiranuka kwa Kristo kumurika nk'umucyo w'isi. Ubwoko bw'Imana ni bwo mucyo w'isi, ariko uwo mucyo ugaburirwa gusa n'amavuta y'Umwuka Wera. Umwuka Wera akenshi ahuzwa n'abantu mu buryo asobanurwamo mu Byanditswe.

Kandi kuri ya ntebe y'ubwami havaga imirabyo y'umurabyo n'inkuba n'amajwi; kandi imbere y'iyoy ntebe hari amatabaza arindwi y'umuriro yaka, ari yo Myuka irindwi y'Imana. Ibyahishuwe 4:5.

Amatara arindwi aha yiswe "Imyuka irindwi y'Imana," nyamara tubwirwa ko ibitereko by'amatabaza birindwi ari amatorero arindwi.

Ibanga ry'inyenyeri ndwi wabonye mu kuboko kwanjye kw'iburyo, n'ibitereko by'amatabaza birindwi by'izahabu. Izo nyenyeri ndwi ni zo bamarayika b'amatorero arindwi; kandi ibitereko by'amatabaza birindwi wabonye ni byo matorero arindwi. Ibyahishuwe 1:20.

Ibyo bitereko by'amatabaza birindwi ni Imyuka irindwi kandi ni Itorero ry'Imana.

Nuko nditegereza, maze mbona Umwana w'Intama ahagaze hagati y'intebe y'ubwami n'ibyo bizima bine, no hagati y'abakuru, asa n'uwabazwe, afite amahembe arindwi n'amaso arindwi, ayo akaba ari yo Myuka irindwi y'Imana yoherejwe mu isi yose. Ibyahishuwe 5:6.

Amahembe arindwi n'amaso arindwi na byo ni Mwuka Wera woherezwa ku isi yose; kandi iyo umukristo abatijwe, na we aba yoherejwe ku isi yose, kuko yabatijwe mu izina rya Data wa twese, n'Umwana, na Mwuka Wera. Mu mugisha uvugwa ku bahowe ukwizera bo mu kibazo cy'itegeko ryo ku Cyumweru, no kuri bese bapfiriye mu kwizera muri Isirayeli ya none y'umwuka uhereye mu 1844, ni Mwuka utanga ijamba ry'ishimwe ryo gushyingurwa kwabo igihe avuga ati: "Yego," "ngo baruhuke imihati yabo," kuko yari kumwe na bo mu mihati yabo yose kugeza igihe bashyiraga ubuzima bwabo hasi.

Nuko numva ijwi rivuye mu ijuru rimbwira riti: Andika uti: Hahirwa abapfa bapfira mu Mwami uhereye noneho. Ni byo, ni ko Umwuka avuga, kugira ngo baruhuke imihati yabo; kandi imirimo yabo irabakurikira. Ibyahishuwe 14:13.

Iyo dusuzumye impera n'intangiriro z'igitabo cy'Ibyahishuwe, intangiriro ya Bibiliya n'intangiriro y'ubutumwa bwiza bwa Yohana, dusanga Abantu bese uko ari Batatu b'Ubumana bahagarariwe aho, nubwo Data ahari hashingiwe ku ishyirwa ry'umurongo ku wundi murongo. Umwana ahari yimenyekanisha ko ari Alufa na Omega.

Nituramenya ko uguhuza ubumuntu n'ubumana ari uguhuza Umwuka Wera n'abantu, dushobora noneho gusobanukirwa impamvu ibimenyetso biranga Umwuka Wera bihuzwa n'ibimenyetso biranga abantu. Dufite iyi myumvire mu mutima, twongera kugaruka kuri bya bibiri by'"mu ntangiriro" twakomeje kwibandaho kenshi.

Mu ntangiriro Imana yaremye ijuru n'isi. Isi yari itagira ishusho kandi iriho ubusa; umwijima wari utwikiriye uburiba bw'amazi. Umwuka w'Imana ugenda hejuru y'amazi. Imana iravuga iti: Habeho umucyo; umucyo ubaho. Imana ibona umucyo, yuko ari mwiza; Imana itandukanya umucyo n'umwijima. Itangiriro 1:1-4.

Mbere na mbere hariho Jambo, kandi Jambo yari kumwe n'Imana, kandi Jambo yari Imana. Uwo ni we wariho mbere na mbere ari kumwe n'Imana. Ibintu byose byaremwe na we; kandi mu byo byaremwe byose nta na kimwe kitaremwe na we. Muri we harimo ubugingo; kandi ubwo bugingo bwari umucyo w'abantu. Kandi umucyo umurikira mu mwijima; ariko umwijima ntiwawusobanukiwe. Yohana 1:1-5.

Dukoresheje izi mpamya ebyiri z'"mu ntangiriro;" Imana Jambo, yaremye ibintu byose, yanatanze ubugingo Bwayo, kuko "muri We harimo ubugingo," kandi ubugingo Bwe bwari "umucyo" w'abantu. "Umucyo" w'umuntu waremwe ni ugukiranuka kw'Umuremyi. Ugukiranuka kw'Umuremyi ni urutsinga rw'itara mu matabaza yo mu buturo bwera.

Kandi yahawe kwambara umwenda w'igitare cyiza, usukuye kandi wera; kuko uwo mwenda w'igitare cyiza ari ugukiranuka kw'abera. Ibyahishuwe 19:18.

Amavuta atwika urutambi agereranya umurimo wa Mwuka Wera mu buzima bw'umwizera. Mu ntangiriro isi yari mu mwijima kandi nta mucyo wariho. Hanyuma Yesu yatanze ubugingo Bwe, ubugingo bwari muri We, kugira ngo haboneke umucyo ku bantu.

Kandi abatuye ku isi bose bazamusenga, ari bo amazina yabo atanditswe mu gitabo cy'ubugingo cy'Umwana w'intama watambwe uherye ku kuremwa kw'isi. Ibyahishuwe 13:8.

Igihe Yesu yahisemo kwitanga nk'igitambo ku bw'abantu, yatanze ubugingo bwe kugira ngo abantu babone umucyo. Nk'uko biri muri iyi mirongo yombi, igihe cyose umucyo uzanywe, uwo mucyo ubyara ibyiciro bibiri by'abaramya, bishushanywa n'umucyo n'umwijima, abana b'amanya cyangwa abana b'ijoro.

Ariko mwebweho, bene Data, ntimuri mu mwijima, kugira ngo uwo muni ubatungure nk'umujura. Mwese muri abana b'umucyo, kandi muri abana b'amanya; ntituri ab'ijoro, kandi ntituri ab'umwijima. 1 Abatesalonike 5:4, 5.

Iyo tumaze kumenya isano rya bugufi ry'iteka Umwuka Wera afitanye n'abana b'umunsi, dushobora gusobanukirwa impamvu ibimenyetso by'abana b'Imana n'iby'Umwuka Wera bifitanye isano ya hafi cyane. Mu gice cya nyuma cy'Ibyahishuwe, tubona Yesu ari Alufa na Omega, tubona Data binyuze mu ikoresha ry'umurongo ku wundi murongo, kandi Umwuka Wera ari gutanga ishusho ye ya nyuma y'ikimenyetso imuhagararira, kuko abagabo bera ba kera bavuze bayobowe n'Umwuka Wera. Amagambo ye ya mbere yivugaho muri Itangiriro amugaragaza agenda hejuru y'amazi, cyangwa agenda hejuru y'abantu, kandi aho aheruka kwivugaho ni uku gukurikira.

Umwuka n'Umugeni baravuga bati: Ngwino. Kandi uwumva navuge ati: Ngwino. Kandi ufite inyota aze. Kandi ushaka wese nafate amazi y'ubugingo ku buntu. Ibyahishuwe 22:17.

Uherye ku ntangiriro kugeza ku iherezo, Umwuka Wera agaragazwa afitanye isano n'abantu, kuko abana b'amanya bagereranya ihuriro ry'ubumana n'ubumuntu. Pawulo agaragaza, nk'uko na Yesaya abivuga, ko abantu ari inzabya; kandi ibitereko by'amatabaza byari mu buturo bwera bifite inzabya aho urutsinga rw'itabaza rwashyirwaga, kandi amavuta akamanukira muri izo nzabya kugira ngo atange lisansi ikenewe yo kugaragaza umucyo ari wo gukiranuka kwa Kristo. Turi inzabya z'Umwuka Wera, Umuntu wa gatatu w'Ubumana, nk'uko yagaragajwe uherye ku ntangiriro kugeza ku iherezo ry'Ijambo ry'Imana, kandi nk'uko anagaragazwa mu buryo butaziguye mu nyandiko z'Umwuka w'Ubuhanuzi.

Mu butumwa bw'umumarayika wa kabiri bwashohojwe mu itangiriro rya Adivantisime no ku iherezo, harimo ubutumwa bubiri butandukanye; bumwe bugenewe itorero, ubundi bugenewe isi.